

1-4*

310 (25) 26 JUN 1939 Bailey Mogorosi
 7/22 2. Dirēto tsa Bēcwana. (Totemism) [O] Batho location, Bamfontein

Go na le bathapin ba le bantso thata mo lehatshin ya ga echo, empa la
 ha gontse yalo, ga re line sereto sele senqwe hela ibile ga
 re eue mathuñ a le monqwchela. Go na le ba e len bathapin
 ba ga maidi, ba ga Sikwe, ba ga Moduana, ba ga Molehe, ba ga
 Moremana, ba ga Mamathelē, ba ga Mamapula le ba ga Makuwa
 le ba bangwe ba go sa itaiwen gore ke bathapin yañ kgotla baga
 mañ, me e re ha ba budiwa ba tita-titi, ba itimokanye, ba
 ichotthe diteme e le ka ba rata leina ya bathapin hela.
 Bathapin ba ga maidi ba hina thotō me laa e ya empa ga ba
 bolae. Gape ba hina thapi ma laa e yya gatewe pele ba ne ba sa
 bene thapi me ba ile ba ile ba e hina ka gonne ba ne laa ya
 ditlthapi ma no ke e tshetlha me ka ga mo ba tuwa gatewe ba ba-
 tlhaping e le bonya e. Bathapin ba ga maidi ke ba ba kopane
 le ba ga Sikwe le ba ga Mamathelē. Empa ba ba tonna ke ba ga Mam-
 athelē: ba ga Mamapula le ba ba ntae ba kopane le ba ga Mamathelē
 empa ba ba nyenyane. Ba ga Sikwe. Sikwe e ne e le moro noga
 rapaletse mo gare ga taela, me e ile ha ba ga Mamathelē le ba ga
 mamapula ba cua kea ga sekuputswa bathalatsatsai, ba hitlha
 noga e rapaletse mo tseleng. Me ka go le lihahi, ba bangwe ba tshaba
 go thola noga, me ba e sikologa ha ngwedi e sena go eua, me ba
 sale ba budiwa boo Sikwe a ngwedi. Bene ba hina thakatu
 me yaamong ga ba e ye ebile ga ba e bolae. Me ha ngwedi e le
 re neha, ba e kgalemela ba re: Kgo! ke go bonya kgwedi arogilwe
 me tlele ka kgona. Moduana e ne e le monqwwe molehe le Sikwe
 me!

me a ratile bogosi le tuelo thata me ba kgogona ka mangadungadi.
 me a bidiwa moduana. Me ba losika ya gagwe la bidiwa laga
 moduana me ba lina Tholo empa baa e ya me ga ba
 e bolae, le gone ga ba a le letlalo ya eone. Moremane. ke
 monwe moduane. Me ba ga moremane ba ba gone ba bina
 tholo me baa e ya empa ga ba e bolae. Gawe pele e ne e le le
 talala ba ga Mamathibe mme e le Barolong ba ga Sehunelo. Me
 ga ne ha ba ata, ba ipitisa Bathaping. Ba ga molehe ba bina
 tholo, mme baa e ya empa ga ba e bolae. Ba ga molehe ba kopane
 le ba ga mama thibe ka go nyalana mo mahgotlong. Gape ba
 kopane le ba ga Mamapula gonne Mamapula ke a ne a nyetse
 morwadia molehe eo motona. Ba ga Mamatheme ke bo mmachaa
 na. Ke ba ba tonna mogo bathibe me ba bina thakadu le thape.
 Empa thape ga se sereto sa bone, me ke ka gonne ba ne baa ya
 ditlhapi ka ~~na~~ e tshetsha e tshela ha ba hittha mogo eone me
 ba bolawa ke thala. Ba ga Mamathibe ga ba ye thakadu ibile ga
 ba e bolae. Ke mongwe o wa bone a ka e bolae, go tlo go shu
 nguana oa mosetsana me a duedisiwe kgomo. Moremana, molehe
 moduana, ba^{le} Mamapula, ba raa Mamathibe ba re mogolole, me em
 ba re a re; bathanka, empa baa nyalana ibile ba dira ditiro
 mmogo. Ba ga Mamapula ke ba ba bottana mogo ba ga Mamathibe.
 Le bone ba bina thakadu ke e le bana ba motho. Ga ba ye thakadu
 ibile ga ba e bolae. Ba ga makwere ke Bathaping, gape ke Barolong.
 Ba langwe ba bina phoju, ba langwe tholo. Empa sereto sa bone
 tota ga se ibiwe ke ope. Gawe makwere e ne e le ngoana wa mosima
 ne

ne a lathegile ka dintua, me a hitlha mo barolong ba agilen-
 gone. Leina ya gagwe e le makhwere. E rile ha ba sena go
 mo godisa, ba mo nyadisa moetsana ^{wa} ~~sa~~ morolong. Ea re ha
 a sena go nyala, a tsamala a ea kwa motšhi wa batlhaping,
 me a deula gone. Ka a ne a le monyenyanane, go no go sa
 itsiwe gore ke mokae le gone go sa itsiwe ba ga bone. Empa
 ga ba na tthomamo e tletse ea morabe. Ga ba ilele sepe yaak
 a ba bangwe. Batlhaping ba bangwe ke ba ga modiboa, me e nthe
 e le ba louka ya ga ba ga mamathebe, me ba bina phohu. Gature
 ba ne ba na le ba ga mamathebe ha ba eua ga ~~set~~ sekupu kwa
 botshabatsatsi, me erile ha hitlha noga e le morapala ha gare ga
 tsela, ba boela gae bare ba sa ea go Roma ditshitho tra manak
 a ba a tlogetse ^{kwa} ~~ka~~ gae go re ba tle ba gate noga e seka ea
 ba bolaea. Me erile mo tseleng, ba robala go le motshagare ka ba
 chwerwe ke tlala. E rile ha ba sa robeke, nguana oa morimane ~~ea~~
 monyenyanane a gab ga galaba a ba a ea go hitlha mo phohu e
 robeke gone. Ka a bona e sa utlwi me e bulegile ka ha morago,
 a gopola go re e shule ka e le nguana. A tenya lecho lecogo
 ka ha morago go ntsha sebete. Erile ha e utlwa lecogo ya gagwe
 e, ea kubuga mo borokong ea kopela lecogo ya ngoana ~~ea~~
 me ea sia ka ene me ga ttholega go ka mo thusa. Ke ha
 ba tlaa bina phohu. Me ba e bolaea ebile ba e ya.
 Morabe o othe o na le tlotlo mo seretong sa kgosi ea bone le ba louka
 ya gagwe. Le gone ba se tlotla yaaka e keti ke kgosi ea batho kgotla
 mogolwane wa bone, me ga ba e olamele le ha gote yalo. Morabe

310

+

K32/22

4*

o, o mongwe hela ka e le bathapiñ botlhe, empa ga ba bine phala-
 hōlō e le eosi. Bakgaogane ka mahgotla-kgotla, ba langwe ke ba
 phatlha, ba langwe ke ba khila, ba langwe ke ba kgotla,
 ba langwe ke ba tshaga, ba langwe ke bana ba nupa. Me ea
 re ha ba ata, ba ipitira ka diko diboko di sele tse di sa
 to chwanen. Me le ha e le bana ba motho a le mongwe hela
 kevo tshimologon, ba nthe ba nyalana. Le ha eo mongwe a
 rala eo mongwe are nguana ranguane le nguana ramogolo.
 yaaka ba ga moremana ba rala ba ga mamathebe ba re:
 ngoana ramogolo. ba ga modwana ba rala ba ga moremana
 ba re: nguana rakgadi le nguana malome. Go kgoleagane hela
 yaaka ha metsi a dinokana tse di ntsi a tshelagela mo noken
 e kgolo, me a kgobegae a seke a itsege gore ke aa euan ka e kee.
 Me ba langwe ba tlotla ba ba tonna mo go bone ka dorika le ka letso-
 tla, ka ba itse ha e le dikgosi ba bone. Ba ba nyatsegilen thata ke baga
 makwere le ba ga modiboa. Empa go nthe go thakanara le bone go
 yewa le bone. Empa le gone go nthe go na le ba ba sa rategen
 ba go twer ke balala

END. S 310

Total value of
~~the~~ the
Tswana tribes

$$\begin{array}{r} 2 \\ 6 \times 24 \times 15 = \frac{45}{6} \\ \hline 6 \times 12 \times 4 = \frac{46}{6} \\ \hline 1 \cdot 4 \end{array}$$

Edward Lentswe
ba Hurutshe
at Witkleigat

179/55